[*Et infrà β.*] Mandamus, quatenus si dicti Prior & Canonici legitimè probaverint, quòd per Procuratorem ipsorum eadem [f] die Advocati responsio extiterit revocata, quia sic per consequens lis contestata non fuit, vel quòd delegati testes receptos à subdelegatis subdelegatorum suorum approbaverint, cùm non nisi delegatus à Principe causam alii valeat delegare, quicquid ab ipsis post appella. eorum factum est, dummodo hæc in appellatione expressa fuerint, nuncietis irritum & inane.

[*α P. & B. Procuratores prædictorum Abbatis & Fratrum in ipsius præsentia constituti, petebant instanter ut processum approbantes de Cheville* [86], *& Bollando* [87], *Abbatis & Prioris de Maleron* [88], *quib. causa ipsa à Bo. me. I. pp. n. fuerat delegata, causam ipsam quæ tanto tempore jam duravit dignaremur sententialiter terminare.*]

[*β Sed & gravamini gravamen addentes cum examinatione quorundam testium Priori de Vallebeo* [89], *& suo conjudici delegassent, qui vices suas subdelegaverunt aliis contra Canonicas sanctiones, receptiones & examinationes testium ab ipsis de facto cùm de jure nequiverint, factam minus provide approbarunt, propter quæ gravamina ex parte præfatorum Prioris & Canonicorum ad Sed. Apost. fuit appellatum. Unde idem Procurator cum instantia postulabat ut memoratum Judicum processum decerneremus irritum & inanem. Quia verò super præmissis non potuit nobis fieri plena fides, dil. v. utriusque partis Procuratorum assensu.*]

¶ PITH. [84] *Sancti Joannis.*] *De Croston. de Crostien.* Ordinis Præmonstratensis, Eboracensis Diœcesis.

[84] *Holiseth.*] *Helgamele*, vel *Hekamele.*
[86] *Cheville.*] *Hikævalle.*
[87] *Bellando.*] *Bellende.*
[88] *Maleron.*] *Malton.*
[89] *Vellebeo.*] *Vellegeo.*

LXIII. IDEM Decano & Thesaurario, & P. f. Petri Canonico Zamoren. [c. an. 1214. *Romæ in Hispaniam.*]

Non sufficit appellanti docere, quòd exceptionem legitimam & veram opposuit & appellavit, nisi doceat propter exceptionem non admissam appellasse. Hoc dicit, & est casu no. & quotidianus.

DIlecto filio G. Capellano nostro D. Presbytero & I. Capituli Salamantini Procuratori à nobis Auditore concesso, Procurator Capituli proposuit coram eo, quòd cùm dictus Presbyter super receptione sua in Salamantina Ecclesia executorias à nobis ad Archid. Civitaten. & collegas ejus literas impetrasset, coram eis fuit ex parte Capituli allegatum, quòd cùm in ipsa sit Ecclesia certus numerus Canonicorum juramento firmatus, de quo in literis ad eos directis mentio non fiebat, per eas non debebant contra ipsos procedere: & ne aliter facerent, fuit ad nostram audientiam appellatum: [*Et infrà α.*] Quoniam igitur etsi per confessionem Presbyteri factam coram Auditore prædicto constiterit Salamantinam Ecclesiam habere certum numerum Canonicorum juramento firmatum, & hujusmodi exceptionem coram executoribus fuisse propositam, & quòd appellatum extiterit ab eisdem: quia tamen non constitit, quòd propter exceptionem hujusmodi non admissam aliámve legitimam fuerit appellatum: mandamus, quatenus si vobis constiterit præfatam exceptionem hujusmodi de certo Canonicorum numero, juramento firmato, vel alias legitimas exceptiones fuisse propositas coram ipsis executoribus, nec admissas, ac ideò partem Capituli appellasse: ipsorum executorum processum denuncietis irritum & inanem.

[*α Sed ipsi executores hujusmodi appellatione contempta, excommunicationis sententiam in Episcopum & Capitulum protulerunt. Quare petebat Procurator prædictus, sententiam ipsam irritam nunciari, & dictum Episcopum super hoc ab eorundem Episcopi & Capituli vexatione compesci.*]

[g] *al.* Melden.

LXIV. IDEM Sancti Andreæ Archidiac. & Magistro I. Canonico de Melten. [g 90] [c. an. 1214. *Romæ in Scotiam.*]

Appellans, qui terminum appell. præfigit, si mittit Procuratorem ad impetrandum & contradicendum tantum, & appellatio fuit recepta à Judice, vel approbata à parte; adversario legitimè prosequenti, condemnatur in expensis. Hoc dicit, secundùm communem intellectum, licèt glossa aliud senserit.

[h] *al. ita*: ac fratri G. Monacho Monasterii S. Mariæ S. Sancti Adriani.
[i] *al.* tanquam contra.
[k] Appellans appellationi suæ potest terminum statuere.

NIcolao Militi ac fratri E. Monacho [h] Monasterii sanctæ Mariæ [91], sancti Hadriani Diac. Cardin. concessimus Auditorem: in cujus præsentia cùm dictus Monachus non nisi ad impetrandum & contradicendum Procurator fuerit institutus, supplicavit humiliter idem Miles ut contra ipsos tanquam [i] contumaces procedere deberemus: [*Et infrà α.*] Mandamus, quatenus si vobis constiterit dictos Abbatem & Conventum appellationi suæ terminum præfixisse [k], cùm ad prosequendam eandem, sufficientem Procuratorem non miserint memorato Milite ipsam personaliter prosequente, ipsos ad restituendas expensas à tempore appel. factas eidem Militi condemnetis.

[*α Ac dare aliquib. in mandatis qui eosdem pro eo ad prosequendam appellationem emissum Procuratorem minus idoneum destinaverunt, ipso eundem personaliter prosequenti in resarciendis sibi damnis & expensis legitimè condemnantes, eo prius sicut justum fuerit restituto, audiant super his quæ contra sæpedictos Abbatem & Conventum præfatus Miles rationabiliter duxit proponenda. Quia verò super præmissis nobis non potuit fieri plena fides, de assensu Militis & Monachorum prædictorum dil. v.*]

¶ PITH. [90] *Sancti Andreæ Archidiacono & Magistro I. Canonico de Melten.*] *Sancti Andreæ & Dunkelden. Archidiacono & Magistro Joanni Canonico Dunkelden.*

[91] *Monasterio sanctæ Mariæ.*] De Divonen. Cisterciens. Ordin. Diœcesi. Candidæ Casæ in Scotia.

LXV. IDEM Episcopo Mantin. [92] & P. Canonico Tuscan. [c. an. 1214. *Romæ in Flaminiam.*]

Ab eadem sententia ab eodem tertiò appellari non licet.

SUa nobis [l] R. tutor filiorum quondam B. civis Tuscan. [m] petitione monstravit, quòd cùm inter ipsum ex una parte, & F. pro se ac P. tutore quondam filii B. ex altera, super quadam summa pecuniæ coram Judice Tuscan. quæstio verteretur: idem definitivam pro eodem R. sententiam promulgavit, quæ bis fuit per Judices delegatos [n] confirmata: [*Et infrà ∝.*] Sed pars altera quæ semel & iterùm appellaverat, tertiò vocem appellationis ad nos emittens, P. & ejus collegæ cognitionem ipsius sententiæ à nobis obtinuit delegari: *Et infrà.* Cùmque R. sanctæ Mariæ in Gosmed. Diac. Card. super appel. tertiò ad nos emissa utrique parti à nobis datus Auditor interlocutus fuerit illos non potuisse de jure tertiò appellare [93]. Nos prædicto P. & ejus collegæ dedimus in mandatis, ut in negotio ipso nequaquam procedere attentarent.

[l] Vide Domin. *dist. 20. in sum.*
[m] Tusculan.
[n] Vide *l. 1. cum not. C. de administr. tuto.*

[*α Licèt P. Pixeta Canonicus Tuscanen. cui executionem sententiæ ipsius dicimur commisisse, ipsum in possessionem quarundam domorum & aliarum rerum legitimè induxisset.*]

¶ PITH. [92] *Episcopo Mantin.*] *Mutinensi.* vel *Martyn.* vel *Martin.*

[93] *De jure tertiò appellare.*] *L. 1. C. ne liceat in una eademque causa tertiò appellare, &c. cap. 29. sup.*

LXVI. IDEM Magistro [94] Archidiac. & Offic. Lemo. [c. an. 1214. *Romæ in Gallian.*]

Appellatio omisso medio Judice interposita, causam non devolvit exceptione opposita. Hoc dicit, secundùm communem intellectum.

DIlecti filii Prior & Conventus de Lacu Rubeo [o] transmissa nobis petitione monstrarunt: [*Et infrà ∝.*] Ex parte dictorum Prioris & Conventûs fuit excipiendo propositum: quòd cùm omisso Diœcesano Episcopo fuisset ad Archiepiscopum appellatum, ad quem gradatim fuerat appellandum, in causa ipsa de jure procedere non debebat. Sed quia Officialis Archiepiscopi hujusmodi exceptionem admittere denegabat, ipsi ad nostram audientiam appellarunt: *Et infrà.* Quocirca mandamus, quatenus sententias post hujusmodi appel. latas [p in eos] denuncietis penitùs non tenere.

[o] Rubro.
[p] *inclusa desunt in aliquot antiq.*

[*α Quòd cùm inter ipsos ex parte una & f. de Chambar.* [95] *militem Claromon. Diœc. ex altera super quodam nemore & aliis rebus coram magistro A. Canonico Claromon. ex delegatione Ap. quæstio verteretur. Idem Miles ad ven. f. n. Bituricen. Arch. frustratoriæ vocem appellationis emittens, causam super his Officiali Bitur. obtinuit delegari, coram quo.*]

¶ PITH. [94] *Magistro G. Archidiacono & Officiali Lemo.*] V. C. addit & Archipresbytero de Montron. Diœcesis Lemovicensis.

[95] *De Chambar.*] V. C. *de Hambaro.*

LXVII. GREGORIUS IX. Magistro Scholarium H. & G. de Rupe Canonicis sancti Audoniani [q 96] Morinen. Diœcesis. [c. an. 1232. *Romæ in Galliam.*]

Si is, qui desiit esse tutor, nomine pupilli conveniatur invitus, poterit appellare.

EX parte M. dominæ [r] de Colob. nobis fuit oblata querela, quòd cùm nobilis mulier domina de Bellebron. super quibusdam terris ipsam nomine filiorum suorum coram Judicibus auctoritate nostra traxisset in causam, eadem in Judicum ipsorum excipi fecit præsentia, quòd cùm res, de quibus in judicio agebatur, & prædicti filii ejus, sub potestate & tutela ipsius minimè permanerent, cùm jam ad secunda vota transisset [t], super his ei non tenebatur ipsorum nomine, quorum tutrix esse deberat, respondere. Sed quia dicti Judices hac exceptione neglecta nihilominus ad hoc compellebant eandem, ipsa sentiens se gravari, nostram audientiam appellavit. Ideóque mandamus, quatenus si ita est, revocato in irritum, quicquid post appel. hujusmodi inveneritis attentatum, audiatis hinc inde proposita, &c.

[q] Andoniani *in Cod. Burb.* in scolarum G. & P. de Rupe Canon. S. Adrioni Morinnensi.
[r] Vide Bald. *in §. nos autem. Inst. de Attil. tut.* legitur Colester. & Brevion.
[t] Vide *authen. matri & aviæ. C. quando mul. tut. of. fun.*

¶ PITH. [96] *Sancti Andoniani.*] *Sancti Audomari.*

LXVIII. IDEM Magistro & Fratribus domûs Morien. [97] [c. an. 1233. *Romæ in Galliam.*]

Si Judex de jure dubitans vult consulere superiorem, debet consultationis copiam partibus edere: aliàs ejus verbis consultationis fides non adhibetur.

[t] De materia relationis vide gloss. & Doct. *ibi. Can. sum. 2. de testibus.*

INtimasti: *Et infrà* [t], Prætorea Hospitalariis ignorantibus, & non factâ eis copiâ de inquisitionis processu, ad nos relationem transmisisse noscuntur, cùm juxta legitimas sanctiones [98] quoties relaturus se Judex quilibet pollicetur, illicò litigatoribus apud acta consultationis exemplum edere teneatur.

¶ PITH. [97] *Morien.*] *Morinens.*

[98] *Legitimas sanctiones.*] *L. 1. & 2. de relat. l. ult. ff. quando appell. sit. l. penult. ff. de appellat. recipiend.*

LXIX. IDEM Archiepiscopo & G. Canonico Turonen. [c. an. 1234. *Romæ in Gallian.*]

Si ante litem contestatam circa principale negotium, Judex aliquid innovat, vel diem assignatam sine causa prævenit, licitè appellatur. Et si Procurator datus ad impetrandum super appellatione non servavit formam mandati, auditur appellans etiam post annum.

[u] Vide Jas. *in rep. l. quominus. ff. de fiduciis.*
[x] Vide *l. 1. 6. quæ sit lon. consue.* & ibi Cyn.

SIgnificante [u] Aurelia. Episcopo, nos noveritis accepisse, quòd cùm Decanus & Capitulum Magdunen. ipsum super eo, quòd dicebant, alibi quàm in stallis Decani & Capituli prædictorum carnifices carnes vendere non debere [x], coram Judicibus auctori. Apost. convenissent: petentibus tandem Decano & Capitulo nominatis Judicum officium implorando, ut cùm idem Episcopus post citationem carnes in stallis aliis vendi feciffet, quod per eum super hoc factum fuerat, in statum pristinum revocarent: pro parte ipsius fuit propositum, quod cùm iis præfertim non fuisset super negotio contestata, locum imploratio hujusmodi non habebat; adjiciens quòd cùm de consensu partium coram dictis Judicibus, ad litigandum super ipso negotio certus dies statutus fuisset, & quantùm ad illam diem solutum fuisset judicium eorumdem, prævenire diem ipsum ac audire partem adversam in tali imploratione absque consensu partium non debebant: & quia super his non audiebant eundem, nostram audientiam appellavit: & licèt Procuratorem suum intra annum ad hujusmodi appellationem miserit prosequendam: quia tamen dictus Procurator, ut creditur, circumventus contra inhibitionem ipsius Episcopi nostras super hoc ad quosdam Judices certa ratione suspectos literas impetravit, dictus Episcopus uti noluit literis sic obtentis, petens non obstante lapsu anni ad prosecutionem appella. admitti. Ideóque mandamus, quatenus si de inhibitione hujusmodi, & præmissis causis appellationis vel earum altera constiterit, revocato in irritum, &c. ubique ad [y] attentatum in jam dicto [z] negotio juxta priorum continentiam literarum, &c.

[y] *dicto*, ad. *deest in aliquot antiq.*
[z] dicta causa.

LXX. IDEM. [c. an. 1235. *Romæ.*]

Capitulum famosum & multùm allegabile, & hoc dicit, *Ad justificandam appellationem ex causa interpositam, probare oportet causæ veritatem coram Judice ad quem, nisi fuerit coram Judice à quo oblata probatio & rejecta.* Hoc dicit singulariter usque ad §. eidem.

[a] Vide Rubeum Alex. *in tractu. de potest. proc. p. 1. annot.* per Innoc. & Butrig. *in c. cùm inter Canonicos sup. de Elect. & c. ad dissolvendum, inf. de despons. impub.*

INterposita [a] appellatione ex causa probabili, non sufficit appellanti probare, quòd ex causa hujusmodi provocavit, si eam non doceat esse veram: nisi hoc se offerens probaturum, non fuisset admissus.

Si appellatio non fuit recepta à Judice, vel approbata à parte, sufficit appellanti mittere Procuratorem ad impetrandum & contradicendum, licèt pars appellata sit parata in curia prosequi. Hoc dicit usque ad §. ille denique. Abbas Siculus.

§. 1. Eidem quoque permittitur si non recipiatur appel. ejus à Judice, nec ab adversario approbatur, super prosecutione appel. per Procuratorem ad impetrandum & contradicendum constitutum literas impetrare, licèt pars altera per se vel per Procuratorem idoneum, judicium super hoc apud Sedem Apostolicam recipere sit parata.

Ante inchoatam prosecutionem appel. appellans potest si vult invito appellato petere, ut remittatur ad Judicem à quo; sed condemnabitur in expensis factis per partem adversam in illa appellatione. Hoc dicit, usque ad §. sanè. Abbas.

[b] Vide Abb. *in c. dilectus. & c. 3. inf. de præb. & Ange. in l. si quis libellos. C. eod. tit.*

§. 2. Ille denique [b], qui vocem appel. emisit, cujus nondum est alii cognitio delegata ad petitionem ejusdem, ad eum, à quo provocavit, de jure remittitur, contradictione partis alterius non obstante, in legitimis expensis adversario, quas eum propter hoc fecisse constiterit, condemnandus.

Articulus appellationis interpositæ à gravamine discutitur per Judicem ad quem, parte absente per contumaciam, etiam lite non contestata in appel. vel principali causa. Hoc dicit Abbas.

§. 3. Sanè parato [99] aliquo probare gravamen, propter quod duxerat appellandum, & parte adversa se contumaciter absentante, potest super hoc lite non contestata procedi, licèt nondum litis contestatio facta fuerit in ipso appel. articulo vel negotio principali: quia cùm in hoc casu iniquitas principaliter prioris Judicis arguitur, non est rigor juris, ex quo sequi posset causæ perplexitas, requirendus.

¶ PITH. [99] *Sanè parato, &c.*] Judicium contumaciæ in causa appellationis.

LXXI. IDEM. [c. an. 1235. *Romæ.*]

Clausula, appellatione remota, in medio literarum posita, respicit præmissa, quibus annectitur, non sequentia, nisi repetatur in fine literarum; & hoc si negotia sunt separata.

[c] Hæc clausula, *appel. rejolius est* Principis. *l. 1. §. 1. ff. à quibus appel. non licet.*

INquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd quoties clausula, per quam tollitur appellationis remedium [c], in medio literarum ponitur; si sunt plura negotia se minimè contingentia, tantùm præmissa complectitur, nisi fortè in fine literarum prædicta clausula iteretur.

LXXII. IDEM. [c. an. 1235. *Romæ.*]

Breve est, sed per alia verba sic summatur: *Appellatio unius prodest alteri, si communi jure juvetur, & idem sit negotium, & eadem defensionis causa, & sint eadem sententiæ condemnati, aliàs secus.*

[d] Vide quæ copiosè scribit Soc. *cons. 132. incipit insignis Doctor in 1. parte.*

UNa sententia [d] pluribus condemnatis [100], si unus solus ad appellationis beneficium convolaverit, illius victoria jure communi [101] ceteris suffragatur, si communi jure juventur; idémque negotium, & eadem causa defensionis existat.

¶ PITH. [100] *Una sententia pluribus condemnatis.*] *L. si quis separatim, §. ult. hoc tit. & l. 1. C. si unus ex pluribus appellaverit.*

[101] *Jure communi.*] Meliùs, *in re communi.*

LXXIII. IDEM. [c. an. 1235. *Romæ.*]

Justus metus excusat, adeò quòd non appellans habetur pro appellante, si fuerit protestatus, & appellationis causas duxerit exprimendas.

[e] Qualis metus esse debeat, tradit Aret. *in §. quadrupli. Inst. de act.* Paul. de Cast. & Jas. *in l. cùm aliquis, C. de jure delib. & l. interpositæ, C. de transact.*

SI justus [e] metus, quò minùs appellaveris te excusat, ad appel. reputaris beneficium convolasse; dummodo intra tempus, quo licitè provocatur, coram Judice à quo appellasse volueris; vel si habere ipsius copiam nequiveris, in præsentia bonorum virorum protestatione super hoc proposita, causas appella. duxeris exprimendas.

DE CLERICIS PEREGRINANTIBUS [1].

TITULUS XXIX.

I. CELESTINUS III. Ambian. Episcopo [2]. [c. an. 1195. *Romæ in Galliam.*]

Contra peregrinantem seu proficiscentem ad Sedem Apostolicam, non est aliquid innovandum.

[a] *Cap. 1. eod. tit. in 11. Compil.*

CONQUERENTE [a 3] I. Presbytero intelleximus: [*Et infrà ∝.*] Licèt Presbyter idem res suas & Ecclesiæ suæ in protectione nostra non posuerit, quando ad nos accessit; tamen cùm hi, qui accedunt ad præsentiam nostram, cum rebus eorum debeant esse sub Apostolica protectione securi, mandamus, quatenus quicquid eidem Presbytero post iter arreptum ad nos veniendi, subtractum est vel ablatum, sibi restitui faciatis [b].

[b] Faciatis, *legitur in omn. manuscr.* unde constat non solo Epi. Ambian. esse directam hanc Decretalem, sed aliis; ut variæ lectiones ostendunt.

[*α Quod postquam ad nos veniendi iter arripuit, quidam res ejus dirimere præsumpserunt.*]

¶ PITH. [1] *De Clericis peregrinantibus.*] V. C. *Romam petentibus.*

[2] *Celestinus III. Ambian. Episcopo.*] *Albiens.*, vel *Abiens.*, vel *Clemens III. Albiens. Episcopo.*

[3] *Conquerente, &c.*] Vide Cassiodor. *7. variar. epistol.*

DE CONFIRMATIONE UTILI VEL INUTILI.

TITULUS XXX.

I. ALEXANDER III. Exonen. Episcopo. P. C. [1] in literis. [c. an. 1170. *Romæ in Angliam.*]

De re scienter confirmata per Papam, inferior Judex cognoscere non potest, nisi confirmatio non tenuerit; ut quia subreptitia, vel de re litigiosa. Hoc dicit, cum cap. sequent.

[a] *Cap. 1. eod. tit. in 1. Compil.*

SI quis [a] rei litigiosæ confirmationem impetravit ab Apost. Sed. non minùs potest Judex de causa cognoscere, & eam fine debito terminare. Sed si rem tunc pacificè possidebat, cùm inde confirmationem obtinuerit, non est licitum Judici de quæstione postea exorta decernere, aut eam definire absque Sed. Apost. mandato.

¶ PITH. [1] *P. C.*] Id est, Pars Capitis.

II. IDEM Vigorien. Episcopo [b]. [c. an. 1170. *Romæ in Angliam.*]

[b] VVigorni. *al.* VVigoren.

Idem dicit.

[c] *Cap. 2. eod. tit. in 1. Compil.*

DE confirmationibus [c 2] autem Rom. Pont. volumus te tenere, quòd contra illas, nisi novum Apost. Sed. procedat mandatum, aut certum sit, quòd sint per falsi suggestionem elicitæ, non est aliquatenus judicandum.